NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.
Rok VIII. Kraków, piątek 15 maja 1925 Nr. 109

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 279. — Konto czekowe P. K. O. w Warszawie Nr. 141.123 w Krakowie 400.680.
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać **wprost** do Administracyi.
Komunikaty przesłane Redakcyi **nie będą** uwzględnione.
Rękopisów redakcya nie zwraca. Za inseraty Redakcya nie odpowiada.
Redaktor naczelny przyjmuje **od 12 do 1** w południe.

Cena Numeru **15** groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. Zł. 3·40, kwrt. Zł. 10·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 3·60, „ „ 10·80
Na prowincyi: z przesyłką pocztową „ „ 4·20, „ „ 12·60
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 7·60, „ „ 21·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·10, wiersz. milimetr. 1-szp. Zł. 0·15, nadesłane Zł. 0·40, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 0·70 gratulacye Zł. 8·—, inseraty zamiejscowe o **50%** zagraniczne o **100%** droższe.

Czarne paszporty.

Kraków, 14 maja.

(is) Pragniemy dziś poruszyć sprawę, która czyni w państwie konstytucyjnem wprost wrażenie czegoś wręcz niewiarygodnego, gdyby nie była — prawdziwą. Rzecz wprost zawstydzająca dla systemu, z jakim u nas traktuje się wolnych obywateli.

Ministerstwo skarbu jeszcze w kwietniu wydało poufne zarządzenie do Izb skarbowych, aby obywateli, wyjeżdżających zagranicę nie w celach handlowych lub naukowych — wziąść na pewnego rodzaju „czarną listę", inwigilować ich, zamieszczać w specyalnym rejestrze, a to w celu odmawiania im „za karę" wszelkich ustawą przewidzianych, a od wyjazdu zagranicę zupełnie niezależnych ulg podatkowych. To jest już rzeczą wprost straszną.

Naprzód Ministerstwo Skarbu unicestwia zwykłem rozporządzeniem i tajnymi wskazówkami i cyrkularzami ustawę, dozwalającą na wydawanie paszportów ulgowych; równocześnie Ministerstwo Skarbu powiada: chcesz obywatelu, wyjechać, płać 250 zł., płać podatek w takiej kwocie, za jaką można dobre 10 dni żyć podczas wywczasu zagranicą, a na domiar Ministerstwo — ustanawia — drugą karę: represye podatkowe!

Nie tylko tyle! Jeśli ktoś w nagłej sprawie familijnej, często ostatni grosz wydając na paszport, wyjeżdża na pogrzeb blizkiej osoby, to za karę ma utracić wszelkie ulgi podatkowe. By otrzymać paszport ulgowy w celach leczniczych, trzeba mieć zaświadczenie, że ten wyjazd jest **bezwzględnie konieczny**, trzeba przedłożyć świadectwo niezamożności lub ubóstwa, a później przychodzi sobie Rząd i najspokojniej w świecie orzeka: ten biedak, który dostał świadectwo ubóstwa — jest bogaty lub co najmniej zamożny! Niech płaci podatki naraz — bez rat, bez odroczeń! Dostał świadectwo ubóstwa, zapłacił — 25 zł. (ileż to razy pożyczonych) ergo — jest bogaty! Oto logika!

Sumarycznie, generalnie — kto dostał świadectwo ubóstwa, kto ma kamienie żółciowe i musi jechać do Karlsbadu — ten jest bogaty.

Pan minister skarbu nie dba o to, że w ustawach podatkowych są podane okoliczności, które uzasadnić mogą ulgę podatkową. Tajny okólnik wystarcza, aby wszystkie te postanowienia, które odnoszą się do stanu **majątkowego podatnika w chwili płatności** podatku unicestwić i orzec kategorycznie: kto w lipcu miał 25 zł na paszport a **nie miał** tyle pieniędzy, by zapłacić za leczenie w Krynicy i za horendalne czynsze hotelowe lub pensyjne, wybierając wskutek tego z oszczędności tańszy pobyt zagraniczny, ten jest — bogatym człowiekiem nie tylko w lipcu, ale będzie nim także w październiku, gdy płatnym będzie jakiś podatek.

Tu się jednak absurd i prawna iracyonalność nie kończy. Ten paszport ulgowy, za który wolny obywatel wolnej Rzeczypospolitej, rządzonej nie absolutystycznie, ale przez suwerenny Sejm ma ponieść karę, wydano na podstawie zezwolenia delegata Izby Skarbowej przy Województwie, który na podstawie wykazu podatkowego Inspektoratu Skarbowego orzeka: wolno wydać paszport, bo dany obywatel płaci takie podatki, że one uzasadniają jego prośbę o paszport ulgowy! Delegat Izby Skarbowej — nie kto inny. A zatem urzędnik, orzekający wedle poleceń Ministerstwa Skarbu, tego samego Ministerstwa, które w nowym okólniku powiada: brać tego obywatela, któremu pozwoliłem wziąść paszport ulgowy, na czarną listę! Tak, że wydanie paszportu ulgowego w celach leczniczych lub familijnych staje się niejako pułapką na obywatela!

Czy wie Pan Minister Skarbu, jak taki system się nazywa?

Ale jakiś stuprocentowy fiskalista powie: z paszportami ulgowemi — zarzuty słuszne! Ale ci, którzy biorą paszporty za 250 zł!! Co z tymi? Oczywiście, że kto jest zamożny, ma także 250 zł. na paszport, ale przecież — nie naodwrót. Nie każdy, kto dał 250 zł na paszport, jest już eo ipso tak zamożny, aby mu automatycznie, bez pardonu odcinano drogę do ulg podatkowych, zależnych — jak to już wspomnieliśmy — od stosunków majątkowych w chwili płatności podatków, a nie w chwili brania paszportu. A ileż to tysięcy jest takich wypadków w całem państwie, że kupiec mimo gospodarczej potrzeby nie może z powodu szykan i utrudnień i celowych przewlok otrzymać paszportu ulgowego i **musi** wziąć paszport za 250 zł choćby z ostatnim wysiłkiem! A wtedy p. minister — każe go wziąć za karę, że nie mógł dostać paszportu ulgowego — na czarną listę. Gdyby dostał ulgowy paszport za 25 zł — a jak wiadomo do takiego paszportu świadectwa ubóstwa nie trzeba — to nie podpadałby pod niżej podany okólnik, jeśli zapłacił 250 zł — zostaje ponadto ukarany groźbą utraty ulg podatkowych, choćby ich stokrotnie potrzebował — później!

A w końcu cała moralność tego systemu! Powiedziano raz o Niemcach, że dzielą się na dwie grupy: na egzaminowanych i egzaminujących. O nas będzie wkrótce, a może już dziś można powiedzieć, że podzielono nas na dwie grupy obywateli: na rejestrowanych i rejestrujących, na donoszących i donoszonych.

Zakrada się u nas taki system, że wiecznie o każdym obywatelu — gdzieś ktoś coś donosi i wciąga go na jakąś listę.

Przybywa nam obecnie jeszcze jedna lista: wykazy tych, którzy za paszporty będą karani!

Czarne paszporty! Jak ongi — u naszego sąsiada wschodniego paszporty innego koloru. Ze wstydu nie chcemy tego koloru przypomnieć.

Czy nie byłby czas najwyższy, aby w Polsce, w państwie kulturalnem, w środkowej Europie leżącem odpowiedzialne czynniki zerwały z tym zawstydzającym systemem, choćby przez respekt dla naszego położenia geograficznego.

Kara za legalne paszporty!

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 13 5. (Sin) Jak się dowiaduję, Min. Skarbu poleciło Izbom skarbowym, aby osobom wyjeżdżającym za granicę w celach nie handlowych i nie naukowych, a więc osobom wyjeżdżającym za paszportami normalnymi (250 zł.) albo nawet w celach leczniczych(!!) odmawiano wszelkich ulg podatkowych, spłat ratalnych, odroczeń itp. Władze polityczne otrzymały polecenie zawiadamiania władz skarbowych o wszystkich wydanych paszportach.

Język żydowski w urzędach na kresach?

Projekt p. Thugutta

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 13. 5 Sin. Dzisiejszy „Dzień Polski" podaje następującą wiadomoś: Na ostatniem posiedzeniu komitetu politycznego do spraw województw wschodnich przedstawił wicepremier Thugutt szczegółowy plan reformy administracyi na kresach. Plan obejmuje 60 punktów, m. i. p. Thugutt proponuje wprowadzenie języka żydowskiego do urzędów na równi z językiem białoruskim. Dyskusya nad wnioskami p. Thugutta potrwa przez czas dłuższy.

Przed dymisyą min. Ratajskiego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 13. 5 Sin. W kuluarach sejmu rozeszły się pogłoski, iż bezpośrednio po uchwaleniu budżetu nastąpi dymisya min. spraw wewn. p. Ratajskiego. jako następcę jego wymieniają sen. Kasznicę profesora uniwersytetu poznańskiego.

Wczorajszy senat

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 13. 5 Sin. Dzisiaj popołudniu obradował senat. Na posiedzeniu załatwiono szereg ustaw rolnych.

Na uwagę zasługuje wniosek sen. Malinowskiego domagający się **gruntownej reorganizacyi kuratoryum szkolnego wileńskiego.** Następne posiedzenie odbędzie się we wtorek.

Nowy poseł białoruski

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 13. 5 Sin. Poseł białoruski Kochanowicz, który niedawno wywołał będąc w stanie nietrzeźwym awanturę uliczną, złożył mandat poselski. W miejsce jego wchodzi p. Sobolewski, który przebywa obecnie w więzieniu.

Budżet przyjęty w drugiem czytaniu

Koło Żydowskie wobec budżetu min. spraw wojskowych

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 13 5. (Sin) Na dzisiejszem posiedzeniu Sejmu toczyła się dyskusya nad budżetem min. spraw wojskowych. Pierwszy przemawiał poseł Załuska (ZLN), który rozpoczął poetycznym zwrotem: „Zamglona sytuacya polityczna wyjaśnia się wreszcie i jesteśmy obecnie w pełni święta wiosny, której pierwszym słowikiem jest Hindenburg" (Głos: „Ładny słowik"). Po przemówieniu pos. Mączyńskiego (Ch. N.) zabrał głos imieniem Koła żydowskiego pos. Feldman, który oświadczył m. in.:

Oświadczenie przedstawiciela Koła żydowskiego

Państwo polskie utrzymuje dwie armie: urzędniczą i wojskową. Do pierwszej przyjmuje się Żydów tylko w tym wypadku, jeśli przedłożą świadectwo chrztu. Do drugiej przyjmuje się Żydów bez ograniczeń. Zarazem stosuje się do nich obowiązujące tajne rozkazy gen. Sosnkowskiego, nie dopuszcza się Żydów do szkół podoficerskich i traktuje się ich jako obywateli drugiej klasy. Zdarzają się wypadki bicia, coprawda teraz rzadziej, przyczem z przyjemnością stwierdzam, że wyższe władze wojskowe przeciwdziałają nadużyciom. Za to niższe rangi w wojsku „pozwalają sobie" w dalszym ciągu. Do biur nie dopuszcza się Żydów a firmom żydowskim nie daje się dostaw, choć oferty ich są korzystniejsze.

Jesteśmy na równi z innymi obywatelami zainteresowani w obronie państwa. Uznajemy, że armia jest potrzebna. Żądamy jednak bezwzględnej sprawiedliwości, a ponieważ traktowani jesteśmy inaczej, głosować będziemy przeciw budżetowi.

Pos. Miedziński (Wyzwolenie) wygłasza dłuższe przemówienie, w którem bardzo ostro krytykuje działalność min. spraw wojskowych. Mowca podkreśla zatrważający wzrost wypadków samobójstw w armii (w samym roku 1924 popełniło samobójstwo 290 żołnierzy i oficerów). Obok złego uposażenia przyczyniają się bardzo często do samobójstw prześladowania moralne. Musimy mieć gwarancyę, że ofiary składane przez społeczeństwo nie będą marnowane. Mowca omawia bardzo szeroko nadużycia w marynarce wojennej, które przez dwa lata uchodziły kontroli. Szczególnie ostrych słów używa mowca na określenie działalności endeckiego pupila komandora Bartoszewicza, osadzonego w więzieniu. Na tem tle dochodzi do gwałtownej sprzeczki pomiędzy mowcą a pos. Sicińskim ze Zw. Lud. Nar. W końcu mowca wnosi o skreślenie 100 złotych z uposażeń ministra.

Po przemówieniu pos. Bartla (Klub pracy) zabrał głos min. spraw wojskowych gen. Sikorski, który polemizował z opozycyą.

Po przemówieniu referenta budżetu pos. Czetwertyńskiego przystąpiono do głosowania. **Budżet przyjęto bez zmian.** Demonstracyjny wniosek pos. Miedzińskiego o skreślenie 100 złotych z uposażeń ministra **został odrzucony.**

Następnie przyjęto z drobnemi zmianami budżet min. pracy. Za budżetem głosowała lewica i Piast.

Sprawa rewizyi koncesyi zdjęta z porządku dziennego

Wkońcu przyjęto w drugiem czytaniu wszystkie artykuły ustawy skarbowej.

Zamykając posiedzenie marszałek oznajmił, że na piątkowem posiedzeniu miała być rozpatrywana sprawa **rewizyi koncesyi rządowych**. Marszałek jednak otrzymał od premiera Grabskiego list z prośbą o zdjęcie tej sprawy z porządku dziennego z powodu choroby dyrektora departamentu monopolowego p. Głowackiego. Na porządku dziennym piątkowego posiedzenia sejmu znajduje się trzecie czytanie budżetu.

Wybitni politycy zagraniczni wyrażają

współczucie zasądzonym posłom ukraińskim

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 13. 5 Sin. Ukraiński klub poselski komunikuje: Pos. Paweł Wasyńczuk zasądzony przez sąd w Równem na karę więzienia, otrzymuje od całego szeregu wybitnych osobistości ze świata politycznego listy i telegramy z wyrazami współczucia. Premier Francyi Painleve telegrafuje: Obecne funkcye nie pozwalają mi na interwencyę w sprawie oskarżonych posłów ukraińskich, łączę jednakże wyrazy głębokiego współczucia i szacunku. Członek parlamentu angielskiego Kennworthy usprawiedliwia się iż nie mógł przybyć na proces posłów ukraińskich, ponieważ zbyt późno otrzymał zawiadomienie. Zapowiada jednak wniesienie interpelacyi w parlamencie angielskim w sprawie Ukraińców w Polsce.

Telegramy i listy z wyrazami współczucia przesłali nadto: Henderson, Davis, Clynes, Lloyd George i inni.

Klub ukraiński komunikuje nadto, iż wiadomość podana przez PAT-a, jakoby posłów ukraińskich broniło do końca rozsprawy jedenastu adwokatów, jest nieścisła. Po zatargu z przeowdniczącym trybunału obrońcy zrzekli się obrony, oskarżeni zaś odmówili przyjęcia obrońców z urzędu. Nadto nieprawdą jest jakoby posłowie oskarżeni prosili o jakiekolwiek ulgi.

Dwa nowe zamachy na tor kolejowy

Warszawa, 12. 5 PAT. Dziś o godz. 1'10 dróżnik obchodowy w odległości około 250 m. od posterunku blok Lubiszewo na szlaku Tczew—Starożyn linia Tczew—Chojnice dyrekcya gdańska napotkał na linii trzy kamienie o wadze 6.12,15 kg ułożone na prawej szynie toru, przypuszczalnie celem spowodowania wykolejenia pociągu Nr. 741 przechodzącego blok Lubiszewo o godz. 1'15 w południe. Po usunięciu kamieni dróżnik zawiadomił blok Lubiszewo gdzie pociąg zatrzymano. Przerwy w ruchu nie było. Dochodzenia wdrożone.

* * *

Poznań, 12. 5 PAT. Kurjer poznański donosi: Dnia 11 bm. o godz. 22'10 na linii Poznań—Bydgoszcz dozorca toru obchodząc przed nadejściem pociągu linię kolejową pod stacyą Wągrowsk spostrzegł na szynach dwóch mężczyzn, którzy na jego widok zbiegli. Jeden wystrzelił z rewolweru lecz chybił. Nieznajomi pozostawili między szynami granat ręczny. Policya wszczęła dochodzenia.

Borys Sawinkow popełnił samobójstwo

w więzieniu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 13. 5 Sin. Agencya Rosta donosi: Borys Sawinkow skończył samobójstwem. Na kilka godzin przed samobójstwem Sawinkow zwrócił się do Dzierżyńskiego z prośbą o zwolnienie go z więzienia. Otrzymał jednak od zarządu więzienia odpowiedź, iż wydaje się rzeczą bardzo mało prawdopodobną, rewizya wyroku Sądu Najwyższego. Wobec tego Sawinkow wracając ze spaceru wszedł do pokoju gdzie niema krat i rzucił się z piątego piętra. Śmierć nastąpiła na miejscu.

W liście do Dzierżyńskiego, opublikowanym przez tutejszą prasę Sawinkow oświadcza: Gdy mnie aresztowano rozważałem trzy ewentualności: 1) albo natychmiast mnie rozstrzelają, 2) dadzą mi możność dalszej pracy. Trzecia ewentualność — więzienie — wydawała mi się wykluczona. Przestępstwa dokonanego przezemnie nie można karać więzieniem albowiem naprawić mnie nie trzeba, naprawiło mnie życie. Przez kilka miesięcy oczekiwałem ułaskawienia, jednakże trzecia ewentualność okazała się prawdopodobną. Dużo przemyślałem w więzieniu i nie wstydzę się przyznać, że dużo się nauczyłem.

List swój zakończył Sawinkow słowami: „Dajcie mi pracę wszystko jedno jaką, bodaj najprostszą. Przecież i ja kiedyś pracowałem dla rewolucyi".

——o-o——

Sejmowa frakcya Hitachdut u wicemin. Smólskiego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 13. 5 Sin. Sejmowa frakcya pracy Hitachdut w osobach posłów Hellera, Schwarza i Silbersteina odbyła konferencyę z wicemin. spraw wewn. p. Smólskim. Na konferencyi omówiono szereg zagadnień żydowskich i ogólnopaństwowych jak sprawa administracyi na kresach, samorządu itd.

Nie aresztowano polskiego dziennikarza w Moskwie

Warszawa, 13. 5 PAT. Wobec ogłoszenia przez niektóre organy prasy jakoby korespondent PAT-a w Moskwie p. Tadeusz Teslar został tam przed paru dniami aresztowany Polska Agencya Telegraficzna stwierdza, że wiadomość ta jest nieścisła. P. Tadeusz Teslar który od miesiąca przebywa w Warszawie w dniu 8 kwietnia br. istotnie był zatrzymany na dworcu kolejowym w Moskwie przez sowieckie władze polityczne, został jednak w ciągu pół godziny zwolniony.

Błyskawiczne rozmowy telefoniczne z Austryą.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 13. 5 Sin. Dowiaduję się, że oprócz zaprowadzenia telegramów błyskawicznych, dyrekcya poczt opracowuje projekt ustanowienia błyskawicznych rozmów telefonicznych. Rozmowy takie mają być najpierw wprowadzone w komunikacyi telefonicznej z Austryą, gdzie tego rodzaju rozmowy już istnieją we wszystkich połączeniach z państwami sąsiednimi z wyjątkiem Polski. Opłata za rozmowy błyskawiczne ma być pobierana w 9-krotnej wysokości taryfy zwykłej.

Nowe znaczki pocztowe.

Warszawa, 13 5. PAT. Gen. dyrekcya poczt i telegrafów wprowadziła w obieg pocztowe znaczki nowej edycyi wartości 2 i 3 gr oraz pojedyńcze kartki pocztowe ze znaczkami wartości 10 gr. Znajdujące się w obiegu znaczki powyższych wartości dawnej edycyi oraz kartki pocztowe bez znaczków są ważne aż do zupełnego ich wyczerpania.

Kara śmierci

Warszawa, 13. 5 PAT. Sąd doraźny w Łunińcu wyrokiem z dnia 11 maja rb. skazał Jefima Prymakowa lat 28, urodzonego we wsi Sielec pow. Sarneńskiego, stałego mieszkańca miasta Kijowa, na karę śmierci przez rozstrzelanie za napad rabunkowy dokonany w następujących okolicznościach: Dnia 1 kwietnia br. o godz. 9 wieczorem 5 bandytów napadło na dom Borucha Napchmana we wsi Budymel gminy Terebieżowskiej, pow. Stolińskiego. Trzech z nich, a między nimi Prymakow, uzbrojeni w karabin, granat szablę i rewolwer wtargnęli do mieszkania Napchmana (dwaj pozostali na straży na podwórzu i tam grożąc napadniętemu użyciem broni, zażądali pieniędzy, a gdy ten odrzekł, że nie posiada ani grosza, zrabowali mu ubranie, bieliznę i inne rzeczy wartości około 300 złotych. W czasie natychmiastowego pościgu za bandytami 2 z nich zostało zabitych, 2 zbiegło, a 5-ty Prymakow lekko ranny, został schwytany. Skazany i jego obrońca wnieśli prośbę o ułaskawienie. Pan prezydent odrzucił tę prośbę, wobec czego wyrok względem Prymakowa na drugi dzień wykonano.

Program Zabotyńskiego

O państwo żydowskie. — Całe żydostwo winno być reprezentowane w ciałach prawodawczych Palestyny. — O Legion żydowski.

Jak już donosiliśmy odbyła się niedawno w Paryżu konferencya tzw. syonistów rewizyonistów, na których czele stoi Włodzimierz Żabotyński. Konferencya ta, która obradowała przy udziale 30 delegatów sformułowała program partyi i linie wytyczne taktyki na najbliższym kongresie syonistycznym. Program pełen szczerego patryotyzmu żydowskiego lecz w wielu punktach niemożliwy do urzeczywistnienia przedstawia się następująco:

1) Celem syonizmu jest stworzenie w Palestynie (łącznie z Transjordanią) **samodzielnego państwa**, kontrolowanego przez większość żydowską. (Ta formuła opiera się na mowie sir Herberta Samuela, wygłoszonej w Londynie dnia 2 listopada 1919 r.). Należy zarzucić wszelką inną interpretacyę syonizmu, w szczególności zaś objaśnienia w brytyjskiej białej księdze z roku 1922. 2) Wolna imigracya do Palestyny dla mas żydowskich jest jedynie możliwą drogą zażegnania nędzy wśród żydostwa. 3) Transjordania winna być włączona w obręb kolonizacyi żydowskiej. Wszystkie artykuły mandatu winny znaleźć zastosowanie także do Transjordanii. 4) Każda reprezentatywna instytucya w Palestynie z większością członków arabskich **sprzeciwia się mandatowi**. Palestyna, która wedle mandatu stanowi sferę zainteresowania z jednej strony **całego narodu żydowskiego**, z drugiej zaś strony **lokalnej ludności palestyńskiej** musi otrzymać reprezentacyę stosownie do liczebnej siły obydwu stron (tzn., że cały naród żydowski a nie tylko Żydzi palestyńscy muszą otrzymać reprezentacyę. 5) Wysokiego Komisarza wybiera władza mandatowa **za zgodą organizacyi syonistycznej**. 6) Odpowiedzialne stanowiska administracyi Palestyny mogą zajmować tylko takie osoby, **które uznają stworzenie żydowskiej siedziby narodowej** za główne zadanie administracyi. 7) Kontrolę nad emigracyą żydowską winna przeprowadzić wyłącznie Organizacya Syonistyczna. Poza tymi 7-mioma rezolucyami powzięto następujące uchwały: Cała nieuprawiana dotąd ziemia w Palestynie (także w Transjordanii) winna stanowić rezerwę ziemi dla kolonizacyi przy pełnem odszkodowaniu dotychczasowych właścicieli i przekazana organizacyi syonistycznej. Żydom i Arabom w Palestynie należy przydzielać ziemię **na równych warunkach**. Należy ogłosić narodową pożyczkę żydowską pod oficyalną gwarancyą, przyczem rezerwa gruntów ma stanowić przedmiot zabezpieczenia. Podatki należy radykalnie zrewidować, by ułatwić położenie nowych emigrantów i popierać intenzywnie miejscową produkcyę. **Legion żydowski winien być ponownie utworzony jako część składowa garnizonu brytyjskiego.** Żandarmeryę policyę trzeba rekrutować z tych elementów, **których lojalność wobec mandatu nie ulega wątpliwości**. Poszczególni członkowie **„Jewish Agency“ są wybierani przez kongres syonistyczny i** wobec niego odpowiedzialni. Prawo wyborcze mają wszyscy żydowscy wyborcy Palestyny, następnie podatnicy funduszów syonistycznych i członkowie instytucyi, biorących udział w odbudowie Palestyny. Okręgi wyborcze mają być terytoryalne i wykluczają federacye.

Konferencya przyjęła przytem rezolucyę w sprawie **stworzenia niezależnej organizacyi „Brith Haszomer“** której celem jest szerzyć ideę legionu żydowskiego wśród młodzieży w Palestynie i w golusie.

Związek syonistów rewizyonistów **uważa się za część organizacyi syonistycznej** jednak pragnie prowadzić niezależną propagandę wśród żydowskiego i nieżydowskiego świata.

Nowa kolonia chasydów w Palestynie

Jerozolima. (ŻAT) Żydowski Fundusz Narodowy oddał do rozporządzenia dwuch grup Żydów-chasydów większą połać ziemi dla celów kolonizacyi. Część gruntów o przestrzeni 9000 dunam znajduje się w dolinie Ezdraelone. Pozatem chasydzi otrzymali w tejże samej dolinie 17,000 dunam ziemi. Na nowo-nabytych gruntach osiedliło się dotąd 90 rodzin.

„Aguda“ kupuje ziemię w Palestynie

Jerozolima. (ŻAT) Centrala palestyńska „Agudas Izrael“ w Ameryce nabyła ostatnio 5000 dunamów ziemi w dolinie Izrael.

Młodzież żydowska wobec Z. F. N.

W ubiegłą środę odbyło się staraniem **komisyi** Keren Kajemeth Leisrael w Krakowie, **zebranie** młodzieży w sali Merkazu, poświęcone roli Funduszu Narodowego w odbudowie Palestyny. W przepełnionej sali zagaił prezes krakowskiej **komisyi** Funduszu Narodowego p. Dr. Laub zebranie, podkreślając ważność K. K. L. i obowiązek **pracy dla** idei Geulath Haarec. Z kolei zabrał p. Dr. Ch. Hilfstein głos, który w dłuższem, pięknem przemówieniu opisał na podstawie wrażeń ze swej podróży po Palestynie, pracę Chaluców naszych i wogóle udział młodzieży w budującym się kraju i **zwrócił się do** zebranej młodzieży z gorącym **apelem usiłowania** dla K. K. L. podwoić, gdyż od wielkości **zebranych** funduszów przeznaczonych dla wyzwolenia **ziemi**, zależy tempo odbudowy kraju. Po **przemówieniu** dra Hilfsteina zabrał głos p. dr. Weinert, podkreślając wielką różnicę między ziemią będącą własnością prywatnych jednostek a własnością całego narodu. K. K. L. jako instytucya narodowa daje gwarancyę, że ziemia przezeń zakupiona, zawsze będzie uprawiona pod kątem widzenia potrzeb narodowych. Przemówienia powyższe wywarły na zebranych silne wrażenie które daje gwarancyę intensywniejszej pracy dla K. K. L. w naszem mieście.

Zjazd okręgowy nauczycieli hebrajskich i działaczy „Tarbutu“ z Małopolski zach. i Śląska.

Z rozwojem i wzmocnieniem się ruchu hebr. w ostatnich latach wyłoniły się różne, bardzo trudne i zawiłe problemy tak natury ogólno kulturalnej, jakoteż pedagogicznej i organizacyjnej, do których rozwiązania musimy przystąpić, o ile chcemy, by ruch był trwały i opierał się na mocnych podstawach. Wymienimy tylko niektóre z tych problemów jak: brak nauczycieli dostatecznie przygotowanych, zupełny brak systemu w nauczaniu, słaba łączność pomiędzy poszczególnemi miejscowościami a centralą, ciężkie położenie instytucyi centralnych w Warszawie (seminaryum w Wilnie) i w. i.

By tym wszystkim, brakom częściowo przynajmniej zaradzić należy przedewszystkiem wzmocnić aparat organizacyjny, przez zakładanie filii „Tarbutu“ we wszystkich miejscowościach, któreby popularyzowały myśl „Tarbutu“, stały w ścisłym kontakcie z centralą i wspierały centralne instytucye. W.

W. v. SCHOLZ.

Przypadek i przeznaczenie

7.

Ciąg dalszy

Trochę podobne do poprzedniego jest następujące małe wydarzenie:

Młody lekarz chirurg, który jako asystent mieszkał w szpitalu, wracając pewnego razu nocą ze swej kawiarni do domu, odczuł nagle niezwykły, niewytłumaczony wprost apetyt na czekoladę, tak, że poprosił wracającego z nim kolegę o kawałek czekolady, a następnie, ponieważ ani przy sobie ani w domu czekolady nie miał postanowił zbudzić drugiego, blisko szpitala mieszkającego lekarza, by może od niego wydostać tabliczkę czekolady. Ale gdy i to przebudzenie i ta prośba były daremne, musiał mój znajomy zrezygnować o tej późnej porze z czekolady, która nagle i niespodzianie stała się punktem środkowym jego wyobrażeń i — pójść do domu. Tu znalazł pakuneczek czekolady przesłany mu przez kogoś bardzo kochanego. Uważam, chociaż być może, że wyprzedza to narazie tok naszych rozumowań, że ta w domu się znajdująca czekolada wywołała naprzód wyobrażenie, a następnie pożądanie czekolady.

Jeden z moich znajomych, doktor filozofii, podczas wojny żołnierz z pospolitego ruszenia z powodu choroby żołądkowej dostał się do szpitala wojskowego w Küstrinie, gdzie razem ze zwykłymi żołnierzami umieszczony został w wielkiej sali. Błagał więc swoją żonę, która od chwili wstąpienia jego do wojska mieszkała u jego matki, by dołożyła wszelkich starań celem przeniesienia go do osobnego pokoju, gdyż nerwy jego były bardzo naprężone i nie mógł we wspólnej sali przyjść do siebie. Żona pojechała naprzód do ich własnego, a zamkniętego mieszkania berlińskiego, postanawiając na drugi dzień wyjechać do Küstrina. Razem z nią wszedł do windy nieznany jej zupełnie lokator domu. Winda zatrzymuje się między piętrami; nastąpiło jakieś uszkodzenie którego usunięcie pociągnęło za sobą pół godziny czasu. Zawiązała się między przymusowo uwięzionymi rozmowa. Wkrótce padło słowo: Küstrin. Obcy pan powiedział: „chce Pani jutro pojechać do Küstrina. Dzisiaj przyjechałem stamtąd“. Pani opowiedziała swoją historyę, a obcy pan na to: „Nic łatwiejszego! Naczelny lekarz lazaretu jest najlepszym moim przyjacielem. Dam Pani kilka słów do niego“. Następnego dnia wszystko było w porządku.

Gdy w tem i w innych podobnych przezemnie wyżej opowiedzianych wydarzeniach — naprzykład w sprawie mego bólu zębów — działanie tego, com dotychczas w sposób nieokreślony nazwał jakimś rodzajem siły przyciągającej objawia się jako szczęście, sprzyjające zainteresowanym osobom, następujące wydarzenie będzie szczególnie ciekawe i pouczające, gdyż demonstruje nam istnienie i działanie tej siły niejako zupełnie niezainteresowanej, tak samo jak siła ciążenia mocą swych własnych praw objawia się we wszech-świecie nie oglądając się wcale na skutki, które wywołuje.

A uważam za rzecz szczególnie ważną byśmy zrozumieli i uświadomili sobie, że w działaniu występują na jaw ogólne jakieś prawa, wykonujące swoją robotę nieosobowo, nie zainteresowane, że to, co nazywamy losem, przeznaczeniem, przypadkiem, dopiero niejako na wyższym stopniu życia posługuje się temi praformami, w których szczęście i nieszczęście nasze znajduje swe ucieleśnienie. Ale oto wydarzenie:

Znany mi młody aktor szukał w Berlinie, gdzie na krótko miał zamieszkać, mieszkania lub pensyi. Utrzymywał przedtem w Berlinie bardzo bliskie stosunki z pewną damą a nie życzył sobie wcale powtórnego spotkania się. Unika więc okolicy miasta, gdzie przedtem mieszkał i gdzie — przypuszczał — ona jeszcze mieszka. Szuka więc w odległych dzielnicach pokoju, oryentując się wedle umieszczonych na froncie domów wywieszek. Znajduje bardzo ładny pokój, ale cena wydaje mu się bardzo wygórowaną i przekraczającą jego zasoby pieniężne, ale, wychodząc z tego założenia, że wszak tylko na krótko przyjechał, bierze ten pokój. Opowiedział mi mały szczegółik o pięknej skórze białego niedźwiedzia, która bardzo mu się nad dywanem podobała. W nocy upadł jakiś przedmiot obok jego łóżka na podłogę. Odkręca światło i znajduje książkę, która wciśnięta była najprawdopodobniej między łóżko a materac, książkę, która zawierała — skonstatował to zaraz ze zgrozą — jego własną dedykacyę dla tej damy, którą jej kiedyś podarował. Stwierdza na drugi dzień, że dama ta była jego poprzedniczką i że przed dwoma dniami opuściła ten pokój. (C. d. n.)

tym celu postanowiliśmy zwołać na 15—17 maja br. konferencyę nauczycieli hebr. i działaczy „Tarbutu".

Zwracamy się do wszystkich nauczycieli, filii „Tarbutu" oraz wszystkich instytucyi, organizacyi i stowarzyszeń, które mają za cel szerzenie kultury hebr., by w zrozumieniu ważności zadań konferencyę licznie obesłały. W konferencyi „Tarbutu" wezmą również udział prezes org. w Polsce poseł Dr. Thon i sekr. K. C. „Tarbutu" p. M. Gordon.

K. O. ORG. „TARBUT" W KRAKOWIE.

* * *

KONFERENCYA NAUCZYCIELI HEBRAJSKICH odbędzie się w Krakowie dnia 15 i 16 maja br. w salach klubu „Tel Awiw" Stradom 13. Początek o godz. 12.

KONFERENCYA „TARBUTU" odbędzie się dnia 17 bm. w salach „Tel Awiw". Początek punktualnie o godz. 9. Delegaci zechcą się zgłosić natychmiast po przybyciu w sekretaryacie „Tarbutu" Stradom 15.

Światowa konferencya nauczycieli hebrajskich

Jerozolima. Światowa konferencya nauczycieli hebrajskich rozpocznie swe obradady we Wiedniu w dniu 15 sierpnia.

Kompromitacya profesora - antysemity.

Z Waszyngtonu donoszą: Na jednem z posiedzeń konferencyi towarzystwa dla prawa międzynarodowego, która tutaj się odbyła doszło do skandalu, wskutek antysemickiego przemówienia jednego z uczestników konferencyi prof. Filipa Marshalla Brauna.

Braun zarzucił w swem przemówieniu Żydom brak patryotyzmu. Przewodniczący Hughes zaprotestował przeciwko słowom prof. Brauna, a kiedy protest jego nie odniósł skutku, bo napotkał na sprzeciw kilku profesorów, opuścił salę obrad. W związku z tem zajściem przesłali żydowscy weterani wojenni z N. Jorku do prof. Brauna, następujący telegram: „Co pan myśli przez to, że Żydzi nie są wierni Ameryce? Czy wie pan, że w czasie, gdy ludność żydowska w Ameryce wynosi zaledwie 3 procent, wynosiła ich liczba w armii przeszło 5 procent w czasie wojny?". Prof. Braun ogłosił list, w którym podaje, że słowa jego podano błędnie. Samuel Untermeyer i Stefan Wiese ogłosili w prasie amerykańskiej oświadczenie, że prof. Braun wie tyle o patryotyźmie, ile o Żydach...

DROBNE WIADOMOŚCI ŻYDOWSKIE.

200.000 DOLARÓW NA BUDOWĘ ŻYDOWSKIEGO SEMINARJUM NAUCZYCIELSKIEGO W NEW JORKU.

Znany żydowski przemysłowiec i filantrop p. Izrael Unterberg, zaofiarował 200.000 dolarów na wybudowanie seminaryum nauczycielskiego przy żydowskim teologicznym semi narjum w New Jorku.

AUSTRYA PRAGNIE POZBYC SIĘ CUDZOZIEMCÓW.

Rząd austryacki przygotowuje projekt ustawy o ograniczeniu przyjazdu do Austryi. Projekt nowej ustawy, wniesiony zostanie do parlamentu austryackiego prawdopodobnie jeszcze w ciągu czerwca br. Nowa ustawa skierowana jest w pierwszym rzędzie przeciw robotnikom zagranicznym, szczególnie przeciw Żydom ze Wschodniej Europy.

NOWY SĄD Z ŻYDOWSKIM JĘZYKIEM OBRAD NA UKRAINIE. W mieście Zynowjewsk (gub. odeska) na Ukrainie nastąpiło otwarcie pierwszego sądu z żydowskim językiem obrad. Tego samego dnia odbyła się przed sądem pierwsza sprawa.

WYSTAWA OBRAZÓW PALESTYŃSKICH W PARYŻU. W Paryżu otwarto wystawę obrazów znanego żydowsko- rosyjskiego artysty-malarza, Federa. Wystawa zawiera szereg pejzażów palestyńskich, wykonanych przez p. Federa w czasie jego podróży artystycznej do Palestyny w roku ubiegłym.

Ze sportu

REPREZENTACYJNE ZAWODY KRAKOWA obejmują w r. b. szereg nader interesujących zawodów. Pierwsze spotkanie odbędzie się w najbliższą niedzielę w Krakowie przeciw Warszawie. Dalszymi przeciwnikami Krakowa są: Lwów, Wiedeń i Konstantynopol. Zawody z reprezentacyą Wiednia i Konstantynopola odbędą się w siedzibie tychże.

Z powodu reprezentacyjnych zawodów w Krakowie pauzują wszystkie kluby. Jedynie Makkabi wykorzystuje wolny termin i wyjeżdża do Przemyśla i Katowic. W Przemyślu spotka się Makkabi ze znaną Polonią, w roku b. poskromicielką wszystkich krajowych przeciwników. Na gruncie swoim jest Polonia nie do pokonania, czego dowodem są choćby ostatnie wyniki z Jutrzenką krakowską 3:1 i Hasmoneą lwowską 4:0, jakoteż z Hakoahem wiedeńskim 0:1. Rezerwa Makkabi udaje się do Katowic, gdzie spotka się z ruchliwym klubem policyjnym, który po zaledwie jednorocznem istnieniu zalicza się do najpoważniejszych tow. górnego Śląska.

SEKCYA WIOŚLARSKA MAKKABI otwiera w najbliższych dniach sezon. Wszelkie prace adaptacyjne zostały już ukończone a łodzie znajdują się w bardzo dobrym stanie. Na skutek zezwolenia Magistratu wybudowała sekcya wioślarska na Wiśle pomost długości 50 mtr., by w ten sposób ułatwić sprowadzanie łodzi na wodę.

Sekcya zwołuje na niedzielę dn. 17 bm. godz. 8'45 rano Plenarne Zebranie członków, celem ustalenia listy ćwiczących jakoteż utworzenia osad. Zebranie odbędzie się w pow. terminie na boisku Makkabi bez względu na pogodę.

DRUŻYNY JUNIORÓW MAKKABI, które istniały w liczbie 10 w r. u. zostaną i w tym r. reaktywowane i będą odbywały specyalne ćwiczenia lekkoatletyczne gimnastyczne i fotbalowe pod kierownictwem trenera Farmera. Zgłoszenia dawnych członków drużyn juniorów jakoteż nowych w wieku od 12 do 18 lat przyjmuje się na boisku Makkabi w ciągu tni. Pierwszy trening odbędzie się w poniedziałek 18. bm. o godz. 4'30 pop.

SEKCYA KOLARSKA MAKKABI otrzymała z Francyi 20 pierwszorzędnych rowerów, na których będą już w najbliższych zawodach jej członkowie startowali. Sekcya kolarska urządziła na wzór zagraniczny warsztaty reparacyjne, w których zupełnie darmo przeprowadza się naprawę rowerów jakoteż części składowych do tychże. Sekcyu urządza co tydzień wycieczki treningowe.

MORAWSKA SLAVIA Z BERNA staje się obecnie znowu jedną z najsilniejszych drużyn czeskich, ostatnie jej wyniki z najsilniejszymi przeciwnikami praskimi, wiedeńskimi i budapeszteńskimi dowodzą niezbicie o nadzwyczajnej jej formie. Ostatnią nierozegraną grą 1:1 z Vienną wykazała ponownie Slavia mor., iż bezwarunkowo dorównuje wszelkim pierwszorzędnym zespołom.

BOLTON WANDERERS grają dzisiaj z Vienną we Wiedniu, chcąc sobie poprawić markę po ostatnich skandalicznych występach we Wiedniu i Budapeszcie.

KLĘSKA WACU we Lwowie odbiła się bardzo silnem echem w prasie wiedeńskiej.

AMATORZY prowadzą obecnie w mistrzostwie austr., Hakoah stoi na drugiem miejscu, (może jednak jeszcze wróci na pierwsze).

„Swierszcz za kominem"

Przedstawienie „Habimy" krakowskiej

Amatorzy porywają się zwykle na rzeczy niebotyczne. Pociągają ich utwory arcytrudne, nabrzmiałe patosem, uświęcone tradycyą, uwieńczone gloryolą przez stulecia idącej sławy. A im dzieło trudniejsze, tem siła przyciągania większa!

Dlatego dobrze się stało, że nasz kurs dramatyczny przy „Tarbucie" krakowskim nie poszedł tą utartą drogą i pokusił się o wystawienie „Swierszcza za kominem". Ten prosty, szczery dramat nieskomplikowanych namiętności o prymitywnych, wyrazistych charakterach mógł jednak posłużyć, jako odpowiednie kryteryum do osądzenia tak scenicznych walorów danego przedstawienia, jak też stopnia dojrzałości biorących w niem udział młodych adeptów sztuki.

Wykluczony tutaj jest bowiem fałszywy patos koturnowo-aktorskiej pozy, bezkarnie nie ujdzie uwadze deklamatorska gadatliwość, usiłująca swymi fałdami przykryć piaszczyste wydmy nudy. Musi się dać ludzi żywych, tętniących rytmem świeżej krwi, jeżeli się nie chce narazić na pośmiewisko.

Ze satysfakcyą przychodzi mi teraz stwierdzić, że próba wypadła znakomicie, a przeszkody wzięto brawurowym szturmem. Wiedziona trafnym instynktem artystycznym umiała inscenizatorka p. Wellnerowa nadać przedstawieniu ramy jakiegoś prawdziwego wydarzenia, unikając tak kusząco proszącego się eksperymentu taniej i łatwej groteski.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że przedstawienie wczorajsze wzorowało się na koncepcyi naszego miejskiego teatru im. J. Słowackiego, ale wszak wiadomą jest rzeczą, że i nasz teatr naśladował znowu Stanisławskiego. Jeżeli więc wolno było p. Wysockiej iść w ślady Stanisławskiego, to nikt nie może brać za złe p. Wellnerowej, że się trzymała ogólnych zarysów koncepcyi p. Wysockiej.

A podkreślam słóweczko: „ogólnych zarysów", bo całość nosi na sobie piętno przemyślenia i odpowiedniego wielce dostosowania się do warunków i tła tych środków, które stały do dyspozycyi ubogiej i wprost niemożliwej sceny przy ulicy Bocheńskiej. Gdy więc teatr miejski miał wyraźną tendencyę ku groteskowemu ujęciu, dostępnemu wielkiej scenie, nasi młodociani artyści uwierzyli więcej Dickensowi, niż Stanisławskiemu, biorąc tę spokojną, cichą chwilowo tylko błyskawicą niepokoju zamgloną bajeczkę wielkiego angielskiego przyjaciela człowieka — na serjo.

Wszyscy więc wykonawcy włożyli w swoje role dużo rzewnego sentymentu i szlachetnego zapału, nie zapominając jednak ani na chwilę o rzeczywistości, której nie wolno pod groźbą ckliwości zalzawić przejaskrawioną uczuciowością. Rozumie się, że były tu pewne niedociągania, pewne drobne śmiesznostki w charakteryzacyi, ale, skoro się uwzględni zewnętrzne warunki, musimy przedstawienie, jako całość uważać za całkiem udane.

Z aktorów bardzo miłe i sympatyczne wrażenie robiła p. Korn, jako Berta. Mam wrażenie, że młoda ta osóbka ma wielkie uzdolnienie do charakterystycznych ról, tyle bowiem niewymuszonej prawdy biło z całej skromnej i bardzo jednak po ludzku bez sztucznego patosu oddanej sylwetki. Z dużą zadzierzystością i rozmachem zagrał p. Awner rolę Tekeltona. Radziłbym p. Piekarskiemu, by się przypatrzył kreacyi, a zrozumie, jak łatwo, jego zwłaszcza można naśladować dzięki kanciastości szczegółów. Ale w tych właśnie momentach gdzie p. Awner nie naśladował p. Piekar-

KRONIKA.

Kraków, 14 maja.

ZGROMADZENIE LUDOWE Z UDZIAŁEM POSŁA Dra THONA.

W niedzielę, dnia 17 bm. o godzinie 11-tej przedpoł. odbędzie się w Krakowie w podwórzu domu p. Süsserów (Krakowska 13) Zgromadzenie ludowe, na którem p. Poseł Dr Ozyasz Thon przemawiać będzie n. t. **Życie Żydów w Palestynie.**

PIERWSZA KRAJOWA KONFERENCYA ORGANIZACYI „MIZRACHI" MAŁOPOLSKI ZACH.

odbędzie się w Krakowie dnia 24 maja br. w sali kahału, przy ul. Krakowskiej 41.

Porządek dzienny: **Pierwsze posiedzenie, godz. 10 przedpoł.** 1) Zagajenie — dr Samuel Hirschfeld. 2) Wybór prezydyum i komisyi permanencyjnej. 3) Kultura i wychowanie — Referaty posła rabina S. Brota i p. Eliasza Markusa.

Drugie posiedzenie, godz. 3 popoł. 4) Sprawozdanie — p. Eliasz Kiwetz. 5) Statut organizacyjny — Referat dra Bulwy. 6) Szekle Keren Kajemeth i Keren Hajessod — Rabin dr Abraham Mark. 7) Dyskusya.

Trzecie posiedzenie, godz. 8 wieczór. 8) Chaluc Mizrachi — Poseł dr Szymon Federbusch. 9) Nasz stosunek do „obecnej alii" — p. Mojżesz Alter. 10) Nasze stanowisko na kongresie — dr Samuel Hirschfeld. 11) Dyskusya. 12) Rezolucye. 13) Wybór Komitetu Wykonawczego i Rady Partyjnej.

W konferencyi weźmie udział prezes K. C. organizacyi Mizrachi poseł Farbstein.

UROCZYSTY WIECZOR KU CZCI D. VOGLA.

Przez kilka dni bawił w Krakowie znany i ogólnie ceniony młody poeta hebrajski **Dawid Vogel**. Grono hebraistów krakowskich urządziło ku czci poety uroczyste zebranie, które skupiło w salach klubu towarzyskiego „Tel-Awiw" znaczną liczbę miłośników literatury hebrajskiej. Zebranie zagaił p. Sz. **Walkowski**, który imieniem zebranych powitał Dawida Vogla dając wyraz radości z powodu możności zapoznania się z jednym z najwybitniejszych młodych twórców hebrajskich. W treściwym wywodzie zobrazował następnie p. **Mifelew** twórczość D. Vogla. — Autorecytacye p. Vogla, przepiękna deklamacya p. Wellnerowej, jakoteż autorecytacya p. Beer-Horowitza wywarły silne wrażenie na słuchaczach. Wśród deklamacyi i śpiewów przeciągnął się wieczór do późnej pory. Wkońcu wyraził p. Vogel podziękowanie za piękne chwile, spędzone w gronie krakowskich hebraistów.

— Z POWOODU ZGONU Błp. Dra LEONA SILBERMANA przesłało Prezydyum Rady Naczelnej Organizacyi Syonistycznej na ręce egzekutywy krakowskiej pismo kondolencyjne.

— SENATOR Dr. MICHAŁ RINGEL wrócił po kilkumiesięcznym pobycie zagranicą do kraju i podjął pracę polityczną.

---

skiego, był najmilszym, a całość roli okazuje dużo artystycznego temperamentu i opanowania sceny.

P. Ben—Szem, jako Pribingl raził trochę pewną krzykliwością, którą powinien w sobie poskromić, ale i on miał dużo ładnych i szczerych momentów prawdziwego przeżycia. Ileż wdzięku miała p. Orenszteinowa, jako Marya! Ileż rzetelnego komizmu, nieco tylko przejaskrawionego — wykazała p. Melcerówna w roli Tilly! A na zakończenie wzięła na siebie sama p. Wellnerowa rolę interpretatorki poety i zjawiła się na scenie w czarnym płaszczu i berecie z narcyzami w ręku i z dużą ekspresyą wypowiedziała słowo pożegnalne do widza, potęgując tem samem artystyczną satysfakcyę przedstawienia.

I mimowoli musiał niejeden z widzów pomyśleć: Ileż wielkiej, żmudnej pracy włożyła p. Wellnerowa w przedstawienie! Ale praca bez umiłowania nie wydałaby tych owoców, stworzyłaby najwyżej jeszcze tylko jeden szablon! Wyczuliśmy też to serdeczne istotne umiłowanie, które dopiero ciężką pracę uświęca. Za tę pracę, miłością prześwietloną szczery należy się dank p. Wellnerowej.

M. K.

Próby założenia opery w Krakowie.

Wśród sfer muzycznych Krakowa powstała ostatnio myśl założenia opery, któraby dawała przedstawienia w Krakowie i w Katowicach, w każdem mieście raz w tygodniu. Muzycy krakowscy porozumiewają się obecnie ze śpiewakami-solistami, przyczem poczynili kroki, celem pozyskania odpowiedniej sali na przedstawienia operowe. W miarę powodzenia tej imprezy, przedstawienia operowe urządzane byłyby częściej aniżeli raz w tygodniu.

Loty okrężne aeroplanów wojskowych.

Wczoraj odbyły się zapowiedziane loty okrężne aeroplanów wojskowych. Na lotnisku krakowskiem przez cały dzień panował niezwykły ruch, gdyż co kilka godzin nadjeżdżały samoloty, biorące udział w locie okrężnym.

Krakowskie samoloty w liczbie 3 wyruszyły z Krakowa o godz. 4'30 rano dla odbycia lotu: Warszawa—Toruń—Poznań—Kraków. Powrót ich spodziewany był późnym wieczorem.

O godz. 8-mej rano przybyło do Krakowa 6 samolotów w drodze z Warszawy do Poznania. Jednym z pierwszych aeroplanów jechał gen. Zagórski szef departamentu lotnictwa w ministerstwie spraw wojsk. O godz. 10'2 rano odjechały w dalszą drogę 4 samoloty warszawskie z gen. Zagórskim i pułk. Borejszą. Reszta samolotów warszawskich podążyła o godz. 11-tej do Poznania. Równocześnie otrzymało lotnisko telefoniczne wiadomości że z Poznania wyruszyła eskadra samolotów, złożona z 4 aparatów do Krakowa. Aeroplany te przybyły na Rakowice w godz. południowych a o godz. 5-tej popołudniu odjechały w dalszą drogę powrotną.

Loty utrudniały panujące niemal w całej Polsce zaburzenia atmosferyczne.

Wypuszczenie na wolność 6 akademików i 6 robotników, aresztowanych przed 1 maja.

W dniu wczorajszym na zarządzenie prokuratury krakowskiej wypuszczonych zostało na wolność 6 akademików, aresztowanych za należenie do tajnej organizacyi „Pionierów". Uwolnienie tych akademików nastąpiło na wniosek sędziego śledczego, który zmienił co do nich pierwotną kwalifikacyę zarzuconych czynów ze zdrady głównej na należenie do tajnych stowarzyszeń. Akademicy ci przed wypuszczeniem złożyli przyrzeczenie z par. 191 proc. karnej, że stawią się na każde wezwanie, oraz że nie będą utrudniać śledztwa. Dalsi czterej akademicy pozostają nadal w areszcie.

Również zostało onegdaj wypuszczonych na wolność 6 osób, aresztowanych przed 1 maja pod zarzutem przygotowywania manifestacyi komunistycznych. Są to Icek Majer Montlak, Mojżesz Spatzner, Leon Holzer, Mojżesz Kalfus, Helena Degenówna i Adam Tymofijczuk.

W areszcie zatrzymano tylko Oskara Auerbacha pod zarzutem zbrodni szpiegostwa.

— POSIEDZENIE RADY CENTRALNEJ ORGANIZACYI SYONISTYCZNEJ odbędzie się dziś o godzinie 8-mej wieczór w lokalu przy ul. Stradom 15. Na porządku dziennym sprawy pilne.

— KONFERENCYA „HITACHDUTU" odbędzie się w Krakowie w dniach 31 bm. i 1 czerwca br., a nie, jak doniesiono, 6 czerwca.

— DZIŚ zbiórka na żydowską kolonię rabczańską. Nie wątpimy, iż publiczność żydowska hojnie poprze fundusze tej instytucyi, która dziesiątkom naszej młodzieży umożliwia leczenie się podczas wakacyj.

— WPISY DZIECI DO SZKÓŁ POWSZECHNYCH W KRAKOWIE z ukończonym 6. rokiem życia odbędą się nie z końcem sierpnia lecz przed wakacyami, tj. w dniach 30. czerwca, 1. i 2 lipca br. Kartki wpisowe do 1 klasy powszechnej wydaje już Rada szkolna miejska w Krakowie ul. Podzamcze 1, w dnie powszednie w godzinach urzędowych od 8 do 2 popołudniu. Ze względu na ruch i ścisk przy zapisach, pożądanem jest, aby rodzice lub opiekunowie zawczasu postarali się o kartki wpisowe do 1 klasy powszechnej.

— LICZBA ADWOKATÓW W OKRĘGU KRAKOWSKIM. Według ostatnich obliczeń liczba adwokatów w mieście Krakowie wynosi 278, zaś w okręgu krakowskiej Izby adwokackiej 686. Z adwokatów krakowskich 174 prowadzi kancelaryę w Śródmieściu, 17 w Podgórzu, a 87 w pozostałych dzielnicach. Przy ul. Grodzkiej mieszczą się biura 54 adwokatów, przy ul. Floryańskiej 16, w Rynku głównym 15. Po Krakowie ma najwięcej adwokatów Tarnów (55), dalej Rzeszów (44), Jasło (25), Nowy Sącz (24), Wadowice (12), Biała (11), Krosno (10), Nowy Targ (9), Chrzanów i Żywiec (po 8) itd. Miejscowości Maków i Żmigród mają po jednym adwokacie.

— AKCYA BUDOWY DRÓG WODNYCH. Przed kilku laty zawiązało się w Warszawie towarzystwo propagandy budowy dróg i urządzeń wodnych, które przy poparciu władz rządowych i samorządowych, oraz sfer rolniczych, przemysłowych i finansowych dąży do rozbudowy sieci kanałów w Polsce. Ostatnio gmina m. Krakowa postanowiła subskrybować w 1926 roku 1000 akcyj tego towarzystwa. Pierwszym etapem budowy dróg wodnych będzie uregulowanie połączenia od Gopła w kierunku Bydgoszczy, Warty i Poznania, drugim etapem jest linia Bugu, Kanał Królewski, Prypeć—Dniepr i Warszawa—Łowicz—Łęczyca—Koło—Konin. W dalszym ciągu połączone będą: Łęczyca—Łódź—Częstochawa—Śląsk—Kraków—San—Lwów—Brody—Styr—Prypeć.

— WOBEC POMALOWANIA ŁAWEK NA PLANTACH magistrat zwraca uwagę publiczności, aby nie usuwała samowolnie drutów i sznurków z ławek, gdyż przez to przychodzący później mogą zniszczyć ubranie, gdy na mokrych ławkach usiądą. Nie należy również niewyschniętych ławek nakrywać papierami i na nich siadać, gdyż papier przylepia się i szpeci malowanie.

— WCIELENIE POLICYI POLITYCZNEJ DO WOJEWÓDZTWA. Jak się dowiadujemy, policya polityczna w Krakowie, pozostająca obecnie pod względem organizacyjnym w ramach policyi państwowej, a pod względem wykonywania służby bezpieczeństwa podlegała bezpośrednio wojewodzie, ma być w najbliższym czasie zreorganizowana. Reorganizacya polegać będzie na wcieleniu agend policyi politycznej do urzędu wojewódzkiego tak, że będzie ona odtąd stanowiła integralną część administracyi politycznej.

— OFIARA BESTYALSKICH OPRYSZKÓW. Patrolujący na ul. Miodowej koło toru kolejowego posterunkowy policyi zauważył wczoraj w nocy leżącą na torze nieprzytomną dziewczynę, liczącą około lat 20. Zaalarmowane przez policyanta pogotowie przybyło na miejsce, a lekarz dyżurny stwierdził u dziewczyny liczne obrażenia i rany na całem ciele, oraz wybicie kilku żębów. Dziewczynę w ciężkim stanie przewieziono do szpitala. Jak się w toku śledztwa okazało, dziewczyna nazywa się Marya Harpaga i jest służącą. Padła ona pastwą zwyrodniałych opryszków, którzy dokonawszy na niej gwałtu, pobili ją ciężko i porzucili nieprzytomną na torze kolejowym.

— UJĘCIE WŁAMYWACZA. Jak już donosiliśmy, przed kilku dniami dokonano w Śródmieściu śmiałego włamania do księgarni antykwarni dra Miłkowskiego na rogu ulicy Floryańskiej i Rynku. Jako jednego ze sprawców tego włamania aresztowała wczoraj policya znanego kasiarza Józefa Góreckiego; za dwoma jego spólnikami rozesłano listy gończe.

— „ZAMACH" CZY FIGIEL. Wczoraj podrzucono pod drzwi mieszkania Mojżesza Pa-

kanowera przy ul. Berka Joselewicza l. 20 kartkę z groźbą, że jeżeli do godz. 9-tej wieczór nie złoży Pacanower 50 złotych, to mieszkanie jego zostanie wysadzone w powietrze. Sprawcę złośliwego figla aresztowano.

— ZAMACH SAMOBÓJCZY NA KOMISARYACIE. Stanisław Gałka, (lat 23), znany awanturnik, doprowadzony przez policyę z placu Wolnica do IV. komisaryatu za awantury wywołane w stanie pijanym, udał się do ustępu i tutaj wyskoczył przez okno na bruk, skutkiem czego poranił sobie głowę. Gałkę opatrzyło pogotowie ratunkowe.

— PRZY KUPNIE. Magdalenie Szczoczarz, kucharce, zamieszkałej przy pl. Kossaka l. 15, nieznany sprawca skradł dnia 12 bm. na pl. Szczepańskim torbę damską koloru ciemnozielonego z kwotą 390 zł, kluczami i koronką do modlenia.

—o-o—

— ŻYDOWSKIE TOWARZYSTWO GŁUCHONIEMYCH „PRZYJAŹŃ" w Krakowie urządza w sobotę, 16 bm. o godz. 8 wieczór w sali Saskiej, ul. św. Jana 6 uroczystość pięciolecia swego istnienia. Program urozmaicony. Orkiestrę prowadzi p. Schüssler. Czysty dochód przeznaczony na cele dobroczynne.

—o-o—

— CEIREJ MIZRACHI: W sobotę o godz. 8'30 wieczór zebranie członków. Porz. dzienny: Wybór dwóch delegatów na pierwszą konferencyę krajową „Mizrachi" zach. Małopolski.

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI.

Koncert Kipnisa

Nareszcie Żydzi Krakowa mieli sposobność usłyszeć koncert żydowskich pieśni ludowych wykonany przez znanych artystów pp. Zeligfeld i Kipnisa. Sala była po brzegi wypełniona. Publiczność przyjęła artystów entuzyastycznym aplauzem. Akompaniował dyskretnie p. Szterling. Ber.

—o-o—

— Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO. Dzisiaj po raz ostatni na dłuższy przeciąg czasu „Juliusz Cezar", po cenach zniżonych do połowy. Jutro również po raz ostatni „Uciekła mi przepióreczka" Żeromskiego. W sobotę rozpoczyna gościnne występy, po ośmiu latach niebytności w Krakowie, dawny dyrektor tej sceny, wielki artysta Ludwik Solski w swoim arcydziele wsławionym w całej Polsce, tj Latoe w „Dożywociu". Ponieważ teatr pragnie przez niezbyt długi czas tej gościny przesunąć przez scenę jaknajwiększy poczet świetnych postaci Solskiego, każda ze sztuk z jego udziałem grana będzie niewiele razy. W niedziele popołudniu po raz ostatni w tym sezonie „Szklana góra" Sarneckiego.

— „PEER GYNT" W BAGATELI. Występy Karola Adwentowicza w Bagateli przedłużone zostają do niedzieli 17 bm. włącznie. Przez wszystkie dni grany będzie poemat dramatyczny Ibsena „Peer Gynt", który we wspaniałej oprawie dekoracyjnej i znakomitej interpretacyi całego zespołu artystów Bagateli uzyskał największy sukces artystyczny w bieżącym sezonie. W sobotę o godz. 4 popoł. arcywesoła farsa amerykańska „Pragnę potomka". W niedzielę o godz. 4 popoł. po cenach zniżonych atrakcyjna komedya „Gitara i jazzband".

— MIKOŁAJ ORŁOW, jeden z najznakomitszych pianistów doby współczesnej, którego gra spotyka się wszędzie z największem uznaniem prasy i publiczności, wystąpi w Krakowie w piątek, 15 bm.

REPERTUARY TEATRÓW KRAKOWSKICH

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO.

Czwartek: „Juliusz Cezar".
Piątek: „Uciekła mi przepióreczka".

BAGATELA

Czwartek: „Peer Gynt".
Piątek: „Peer Gynt".

OPERETKA

Czwartek: „Hrabina Marica".
Piątek: „Hrabina Marica".

REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH

WARSZAWA: „Na płonącym wulkanie". Trzecia i ostatnia serya filmu: „Pościg naokoło świata w 18 dniach".

UCIECHA: „Wróg kobiet". Dramat erotyczny w 10 aktach. Nad program: Najnowsze modele paryskie.

WANDA: „Pat i Patachon swatami". (Miłość w śniegu). Komedya w 6ciu aktach.

NOWOŚCI: „Droga do grzechu". (Koło udręki). Wstrząsający dramat w 12-tu aktach z Sewerynem Marsem w roli gł.

REDUTA: „Głos z przepaści". Wielki dramat alpejski. W rolach głównych: Ernestyna Tamm i Emil Cretex. Ponadto 2 najświetniejsze dwuaktowe farsy.

SZTUKA: „Ofiara szaleństwa". Erotyczny dramat salonowy w 7-miu aktach. Nadprogramowo: Amerykańska komedya w 2 aktach.

Z kraju.

Gdów (Kor. wł.) Przed kilku dniami odbyło się tu staraniem stowarzyszenia młodzieży żydowskiej w Gdowie zebranie, na którem p. Marek Korn z Wieliczki złożył sprawozdanie z obrad zjazdu syońskiego w Warszawie, przyczem wygłosił referat o obecnych zagadnieniach syonizmu w związku ze zbliżającym się kongresem.

Ze świata.

ŻYDZI MINISTRAMI WE FRANCYI.

Niedawno donieśliśmy, iż do gabinetu Painleve'go weszło dwuch Żydów: minister spraw wewnętrznych senator Abraham Szramek i minister admiralicyi Hesse. Jest to pierwszy raz w dziejach francuskiego parlamentaryzmu, by dwaj Żydzi zasiadali jednocześnie w jednym gabinecie ministrów.

Już przed wstąpieniem p. Szramek do gabinetu, piastowali Żydzi we Francyi godność ministra spraw wewnętrznych. Ministrem spraw wewnętrznych we Francyi był Dawid Raynal w roku 1893 i senator L. Klotz, który otrzymał portfel ministra spraw wewnętrznych w gabinecie Clemenceau'a. Z innych żydowskich ministrów w dziejach Francyi należy jeszcze wymienić: Po ogłoszeniu republiki w roku 1848 we Francyi, p. Adolf Cremieux otrzymał portfel ministra sprawiedliwości w rządzie tymczasowym. Po upływie 22 lat, we wrześniu 1870 Cremieux został ministrem obrony kraju. Drugi Żyd Gondszaux był ministrem skarbu i położył na tem polu wielkie zasługi dla kraju. Po roku 1870 następujący Żydzi piastowali godność ministrów francuskich: senator Milhand wyżej wspomniany senator Dawid Raynal, senator Klotz, Paul Strauss, który był ministrem robót publ. i zdrowia publicznego i Bokanowski, minister admiralicyi. Poza tym należy jeszcze wymienić podsekretarzy stanu Żydów: Ignace i Pierre Masse oraz Leona Meyera- burmistrza Havru, który był wiceministrem handlu i floty.

Obecny minister spraw wewnętrznych Abraham Schramek jest potomkiem Gabryela Schramek, który odgrywał wybitną rolę w czasie Napoleona I.

Przegląd gospodarczy

Sytuacja w handlu włókienniczym

Łódź, 12 maja.

Obroty wczorajsze na rynku łódzkim wyrobów bawełnianych, pozwalają przypuszczać iż tydzień bieżący przejdzie pod znakiem wielkiego ruchu. Zjechali się kupcy ze wszystkich stron Polski i poczynili znaczne zakupy, gdyż dzięki pogodzie panuje ruch w całym kraju w detalu. To oczywiście zachęca kupców do czynienia dalszych zakupów. Przedmiotem wszystkich transakcyi były jedynie towary letnie, a z tych największym popytem cieszyły się muśliny, kretony, batysty, woale, etaminy gładkie, kolorowe i w kwiaty, podszewki i td. W sferach przemysłowych panuje nadzieja,. że konsumpcya wzmoże się i sprzedaż w najbliższym czasie będzie jeszcze bardziej intensywna. O dobrym biegu interesów świadczy stan rynku dyskontowego, na którym panuje brak materyału pierwszorzędnego, stopa procentowa uległa zniżce i weksle pierwszorzędne można dyskontować od 3 do 3 i pół proc. miesięcznie. Warunki pokrycia oraz ceny pozostały bez zmiany.

Na rynku towarów czesanych w dniu wczorajnie odczuwano większego ruchu. Wstrzymanie się z zakupami hurtowników tłumaczy się tem iż na dzień 11-go maja zapowiedziane było posiedzenie fabrykantów przędzy czesankowej w sprawie uregulowania cen, przyczem przewidziana jest zniżka. Eksport towarów czesankowych jest uniemożliwiony konwencyą przemysłu angielskiego i czechosłowackiego, których wyroby przy tym samym gatunku są tańsze od łódzkich o 20 proc., przyczem przemysł zagraniczny jest w stanie udzielać od 4—5-cio miesięcznego kredytu otwartego na 8 proc. rocznie. W handlu krajowym konkurencya zagraniczną, zwłaszcza angielska, dzięki wysokiemu opodatkowaniu ncelnemu nie odgrywa żadnej roli. W Łodzi przypuszczają, że o ile wogóle nastąpi spadek cen przędzy, to będzie on taki nikły, iż nie wpłynie absolutnie na zniżkę materyałów czesankowych.

Na rynku towarów wełnianych nie odczuwano w dalszym ciągu żadnego polepszenia. O ruchu normalnym niema jeszcze w branży tej mowy. Największą bolączką branży wełnianej jest nieustanna konkurencya towarów bielskich. Dzięki dogodnym warunkom sprzedaży udzielanym przez przemysłowców bielskich, znaczna część dotychczasowej klienteli łódzkiej i prowincyi zwraca się po towary do Bielska. Jednak ciepła pogoda pozwala przypuszczać, iż tydzień bieżący przejdzie pod znakiem znacznie wzmożonego ruchu, liczą bowiem na większy zjazd kupców prowincyonalnych. I w tej branży ceny pozostały znpełnie bez zmiany. Kupowano wyłącznie materyały letnie, z których popytem cieszyły się letnie kamgarny. Warunki pokrycia bez zmiany. O ile detaliście pozbędą się towarów, które zakupili już kilka miesięcy temu, będą musieli skompletować napowrót swe składy, przez co ożywi się znacznie handel hurtowny. M. W-r.

NOWE CZASOPISMO GOSPODARCZE. Ukazał się Nr 1 tygodnika „Oszczędność", którego zadaniem ma być propaganda oszczędności prywatnej. W zeszycie tym omówione są kwestye organizacyi oszczędzania, sposobów najkorzystniejszej lokaty, instytucyi oszczędnościowych itd.

Mimo znacznej poprawy stosunków w tej dziedzinie pozostajemy jednak jeszcze ciągle tak daleko w tyle zarówno za państwami sąsiedniemi jak i za potrzebami życia gospodarczego, że każdą próbę ożywienia ruchu oszczędnościowego powitać należy z sympatyą.

O ZNIESIENIE USTAWY O WALCE Z LICHWĄ. W Wiedniu odbyło się masowe zgromadzenie ,zwołane przez Izbę handlową, związek przemysłowców i związek kupiectwa, domagające się natychmiastowego uchylenia ustawy o walce z lichwą, jako przeżytku z czasów wojennych który stał się dziś jedynie środkiem szykanowania sfer handlowych i przemysłowych i zaporą dla rozwoju życia gospodarczego.

U nas kwestya ta jest niemniej aktualna. Niestety mimo powziętych w tym duchu w Sejmie rezolucyi sprawa ta utknęła gdzieś w komisyi i nic o niej nie słychać. Właściwe czynniki powinny by sprawę tę znowu poruszyć i doprowadzić do ostatecznego rozstrzygnięcia.

SKALA PODATKU DOCHODOWEGO. Na zasadzie art. 26 ustawy z dnia 18 marca 1925 roku (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 242) w sprawie zmiany niektórych przepisów o podatku dochodowym i w związku z postanowieniami art. 27 tejże ustawy, ministerstwo skarbu zarządza, aby pobór podatku dochodowego od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę był od dnia 1 kwietnia 1925 roku począwszy dokonywany w dotychczasowym trybie wedle skali, podanej w art. powołanej na wstępie ustawy, a mianowicie:

ponad złotych			
2.500	do	2.600	1.5 proc.
2.600	do	2.700	1.6 proc.
2.700	do	2.800	1.7 proc.
2.800	do	2.900	1.8 proc.
2.900	do	3.000	1.9 proc.

Skala ta wzrasta progresywnie i dochodzi do proc. przy dochodzie rocznym 28.000 zł.

Potrącone kwoty w terminie do dni 7 po dokonaniu potrąceń wpłacać należy do właściwej Kasy skarbowej.

STAN HANDLU ANGIELSKIEGO. Według oficyalnych obliczeń angielskich liczba bezrobotnych pracowników handlowych w roku 1925 w marcu zwiększyła się w stosunku do tegoż miesiąca w r. 1924 o 25.089 osób. Do liczby tej należałoby jeszcze doliczyć bezrobotnych zatrudnionych przy przedsiębiorstwach państwowych i komunalnych. Według opinii nieoficyalnej, liczba bezrobotnych w rzeczywistości przedstawia się jako znacznie większa od podawanej przez koła rządowe. Również zwiększa się przywóz środków żywności do Anglii: w r. 1922 przewieziono środków żywności na ogólną sumę 454 milj. funtów, 1923 r. — 493 milj. funtów, r. 1924 — 555 milj. funt. W związku ze wzrostem wwozu zmalała produkcya rolnicza, oraz ilość ludności, zatrudniającej się rolnictwem, przez to samo pojemność wewnętrzneoo rynku dla angielskiej produkcyi przemysłowej zmalała, co się odbiło ujemnie i dla zdolności exportowej. Całkowity wywóz angielski wynosił w r. 1913 — 525,254,000 funt. w stosunku do 420,582,000 funt. w roku 1924, czyli zmalał o 24.5 procent w stosunku do przedwojennego.

STAN GOSPODARSTWA NARODOWEGO B. S. S. R. W MARCU B. R. Marcowe konjunktury dla życia gospodarczego B. S. S. R. w marcu rb. były pod znakiem rozwoju w całym zakresie spraw ekonomicznych. Stagnacya, któar cechowała poprzednie miesiące, w marcu nie dawała się silnie odczuwać. Poprawienie się stanu zasiewów i wypływające stąd nadzieje co do urodzaju, przyczyniło się wielce do rozwoju procesów wewnętrznych gospodarstwa rolnego. Wzrost obrotu towarowego nie był spowodowany jedynie przez sezon robót — dał się wyczuwać wpływ czynników bardziej długotrwałego charakteru. Sowieckie władze zapatrują się na rozwój gospodarstwa narodoweoo w B. S. S. R. optymistycznie, wyrażając przekonanie, że rozwój ten odbywać się będzie w coraz to prędszym tempie, co stwierdza na podstawie konjunktur w marcu br.

HANDEL JAJAMI. Mimo wzrostu produkcyi jaj w marcu br. eksport odbywał się tylko sporadycznie a to z powodu dużych wahań cen zagranicą i strat, na jakie wskutek tego narażali się eksporterzy. Ceny jaj utrzymały się na poziomie cen z lutego z małemi zmianami zniżkowymi przy dobrych konjunkturach eksportowych, biorąc naogół.

Akcye bankowe, handlowe i przem.

	Transakcye 13 V.	Transakcye 12 V.
Polski Bank Przem. I-VIII	—	0·25
Bank Hipoteczny	—	—
Bank Małopolski	—	0·28
Ziemski Bank Kredyt.	—	—
Powszechny Bank Kred.	—	—
Bank Komercyalny I—IV	—	—
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	—	8·60
Polskie Tow. Handl.	0·25	0·25
Handl. Sp. akc. „Impex"	—	—
„Pharma" Mag. Jawornicki	0·70—0·80	—
Tow. han. Bracia Rolniccy	—	—
„Polski Glob"	0 30	—
Żegluga Polska	—	—
Zieleniewski I—IV	10·75—11 00	11·00
H. Cegielski, Poznań	—	23·50
Parowozy I—V.	0·65—0·68	0·67
„Autometor" fabr. samoch.	—	—
„Lemiesz" fabr. masz. roln.	—	—
Modrzejewskie Zakł. G. H.	—	—
„Trzebinia" żel.	0·39—0·41	—
Zakłady amunic. „Pocisk"	—	—
„Górka" fabryka cementu	15·50	—
Sierszańskie Zak. Gór. S. A.	—	—
„Tepege" Tow. dla prz. gór.	1·22	1·25
Polska Nafta	—	—
„Pokucie" Naft. Sp. akc.	—	—
„Oikos" T. A.	—	—
„Strug" Przem. drzewny I.	0·65	—
„Rezet" Powsz. zakł. bud.	—	—
Syndykat koszyk. Kraków	—	—
Fabr. przet. tł. w Trzebini	—	—
„Azot" I—IV.	—	—
„Agrochemia"	—	0·26
„Krakus" Przemysł spiryt.	—	—
Fabr. cukru w Chodorowie	—	0·63—0·65
Cukrownia Chybie I.	—	—
A. Piasecki	4·05—4·10	4·10—4·15
Fabr. porcel. w Ćmielowie	—	1·40
Elektr. w Sierszy I-	—	—
Niemojowski	0·16—0·17	—
Fabr. kapeluszy w Myślen.	0·58	—
	—	—

Bułgarski min. spraw zagranicznych w Londynie i Paryżu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 13 5. (D) Bułgarski minister spraw zagranicznych Kalfow oczekiwany jest w dniach najbliższych w Londynie, gdzie odbędzie szereg konferencyi.

Zapowiedziane spotkanie ministra Kalfowa z Briandem wywołało silne poruszenie w kołach małej ententy. Koła te przypuszczały, że Briand wogóle Kalfowi nie zezwoli na przyjazd do Francyi.

Barmat na wolności

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń. 13 5 (D) Z Berlina donoszą: Sąd apelacyjny zarządził dziś wypuszczenie na wolność Juliusza Barmata z kaucyą 2000 złotych marek. Natomiast brat jego Harry pozostaje w więzieniu.

Rewizya w redakcyi „Vorwärts"

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń. 13 5. Z Berlina donoszą: W lokalu redakcyi „Vorwärtsu" przeprowadzona została dzisiaj bardzo ścisła rewizya.

Zgon lorda Milnera

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 13 5. (D) Z Londynu donoszą: B. podsekretarz stanu do spraw kolonii, lord Milner, zmarł dzisiaj w 71 roku życia. Zmarły w swoim czasie dowodził armią angielską w Afryce południowej i odegrał wybitną rolę w życiu publicznem Anglii.

Skandal w operze wiedeńskiej

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 13 5. (D) Senzacyę w tutejszych kołach teatralnych wywołało zajście, które wczoraj miało miejsce za kulisami opery. Oto podczas przerwy w czasie przedstawienia „Walkiryi" pokłóciły się z sobą dwie artystki: słyn na Mizzi Jeritza z panią Olszewską. W czasie ostrej wymiany słów Olszewska broniąc się przed napaścią słowną, poprostu ...opluła koleżankę.

Pani Olszewska została w dniu dzisiejszym wydaloną z opery.

Giełda wiedeńska z dnia 13 b. m. (PAT.) **Dewizy.** Amsterdam 28516, Zagrzeb i Belgrad 1151, Berlin 16878, Bruksela 3 85, Budapeszt 9950, Bukareszt 341, Chrystania 11880, Kopenhaga 13 50, Londyn 344?, Madryt 10230, Medyolan 2909, Nowy Jork 7093?, Paryż 3690, Praga 2102, Sofia 514, Sztokholm 18960, Warszawa 33610—13660, Zurych 13729, Dolary 705·70, Belgijskie —·— bułgarskie —·— duńskie —·— marki niemieckie 16820, angielskie —·—. francuskie 3670, holenderskie 28425, włoskie 29·07, jugosłowiańskie 1147, norweskie —·— polskie 13550, rumuńskie 3338 szwedzkie —·— szwajcarskie 13670 hiszpańskie — —, czeskie 2098. węgierskie 9955, tureckie —·—

Papiery lokacyjne. Ausfr. renta kor. 2·4, renta lutowa 3·, losy tureckie 489·—, Bodenkredit 206·— austr. zakł. kred. 135·75, koleje austr. 374·.

Akcye: Zieleniewski 153, Silesja 10, Fanto 180, Gal. Karpaty 125, Galicya 1600, Siersza 42· Bank Małopolski 4·4, Bank hipot. 7·1. Tepege —.

• •

Giełda warszawska z dnia 13 b. m. (PAT.) Cyfry w złotych. Dolary Stanów Zjedn. trranz. 5·17, bony złote — — — pożyczka złota —, milionówka — — pożyczka dolarowa ·—

Czeki: Belgia tranz. 26·98, Holandya tranz. 208·30 Londyn tran. 2514, Nowy Jork tranz. 517·— Paryż tranz. 2698, Praga tranz 15·39, Szwajcarya tranz. 100·35, Wiedeń tranz. 73·00, Włochy tranz. 21·30.

Giełda warszawska z dnia 13 b. m. (PAT.) **Akcya.** Cyfry w złotych. Bank Małopolski Kraków 0·27, Bank Przemysłowy Lwów 0·28, Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 8·50 Puls 0·37, Wild 2·10, Cukier Warszawa 2·73, Cegielski 0·45, Ursus 1·55, Parowozy 0·66, Zawiercie 14·35, Zegluga 0·17, Polska nafta 0·22, Siła i Swiatło 0·27, Chmielów 0·35, Strachowice 2·47, Pocisk 1·18, Zieleniewski 10·75, Zyrardów 8·30, Chodorów 3·80.

* * *

Zurych, 13. 5 PAT. Paryż 26.87, Londyn 25.06 i pół, Nowy Jork 5.167, Belgia 26.10, Włochy 21.21, Hiszpania 74.10, Holandya 207 i trzy czwarte, Berlin 1.23, Wiedeń 72.80, Sztokholm 138.10, Oslo 86.55, Kopenhaga 97.05, Sofia 377 i pół Praga 15.30, Warszawa 99.35, Budapeszt 0.72 6/10, Białogród 840, Ateny 9.50, Konstantynopol 276, Bukareszt 252 i pół, Helsingfors 13, Buenos Aires 203. Tendencya bez zmiany.

Wyjazd min. rolnictwa do Pragi

Warszawa, 13 5. PAT. Dziś o godz. 11.40 wyjechał do Pragi czeskiej na wystawę rolniczą p. min. rolnictwa i dóbr państwowych Stanisław Janicki. Min. towarzyszą p. Stefan Królikowski naczelnik wydz. ekonomiki rolniczej oraz p. Rzycki sekretarz osobisty.

Odpowiedź Francyi

Paryż, 13. 5 PAT. Zaaprobowana przez radę ministrów nota Brianda będąca odpowiedzią na propozycyę niemiecką w sprawie paktu gwarancyjnedo nad Renem została w dniu wczorajszym zakomunikowana Anglii. Nota będzie zakomunikowana również Belgii, a następnie po zapadnięciu zgody sojuszników rządowi rzeszy.

Nieszczęśliwe wypadki podczas uroczystości Hindenburgowskich

Berlin, 13. 5 PAT. W czasie wczorajszych uroczystości związanych z przysięgą Hindenburga na ulicach miasta zaszły liczne nieszczęśliwe wypadki. Około 50 osób omdlało. Pewien 70-letni robotnik zmarł nagle. Na placu Buelowa około 5.000 komunistów urządziło demonstracyę, podczas której mowcy komunistyczni wzywali do najostrzejszej opozycyi przeciw rządowi republiki.

Komuniści jako języczek u wagi

Berlin, 13. 5 PAT, Komitet wykonawczy niemieckiej partyi komunistycznej uchwalił rezolucyę, głoszącą, że w sytuacyi obecnej partya komunistyczna powinna stosować taktykę bardziej giętką, niż dotychczas. Będąc języczkiem u wagi w konfliktach między lewicą a prawicą, partya komunistyczna nie powinna się wahać, by stanąć po stronie lewicy. Taktyka ta będzie zachowaną aż do chwili, kiedy nastąpi możność obalenia rządów obecnych przez rewolucyę proletaryatu.

Echa katastrofy pod Starogardem

Królewiec, 13 5. PAT. W związku z katastrofą pod Starogardem odbyło się tu wielkie zgruomadzenie publiczne. Uchwalono rezolucyę, która wskazując na katastrofę pod Starogardem wzywa rząd niemiecki do użycia wszelkich środków celem zniesienia korytarza gdańskiego i złączenia Prus wschodnich z Rzeszą niemiecką.

Ekscesarzowa Zyta zdrowa

Madryt, 13. 5 PAT. „El Sol" donosi z Bilbao że wiadomość ogłoszona przed kilku dniami o chorobie byłej cesarzowej Zyty jest zupełnie niezgodna z rzeczywistością. Burmistrz miejscowości Lequeicio doniósł gubernatorowi z Bilbao, że była cesarzowa cieszy się pełnem zdrowiem.

Samoloty-olbrzymy do komunikacyi Anglia - Indye

Londyn, 13. 5 PAT W związku z postanowieniem lotnictwa angielskiego otwarcia regularnej komunikacyi między Anglią i Indyami przystąpiono do budowy dwu samolotów wielkiego typu. Cały aparat wyjąwszy końce skrzydeł zbudowany zostanie ze stali. Mają to być wielkie samoloty jakich dotychczas jeszcze nigdzie nie budowano, a służyć będą do celów przeważnie handlowych. taki samolot olbrzym będzie mógł wziąć na swój pokład 20 osób. Samolot będzie zaopatrzony w trzy motory o sile łącznej 1.200 HP. Konstrukcya tych nowych samolotów umożliwia odbywanie podróży nawet nocą.

Olbrzymi pożar w Japonii

Tokio, 13. 5 PAT. [illegible]rzymi pożar, który wybuchł w [illegible]umajaua, ośrod[illegible] przemysłu jedwabnego, zniszcz[illegible] przeszło 2 tys[illegible] domów. Straty olbrzymie.

PRZEWODNIK HANDLOWY.

Artykuły gospod.

Urządzenia kuchenne, domowe i różne nowości

A. SATTLER
GERTRUDY 24.
Tel. 4162. Tel. 4162.

Galanterya

Samuel Rosenblum
Kraków, Miodowa 1.
Hurtownia towarów galant., stalowych, biżuteryjnych, skórkowych oraz wielki wybór lasek.

FORTEPIANY PIANINA FISHARMONIE

Skład
HELENA SMOLARSKA
Kraków
Szewska 9. Tel. 4365

Sprzedaż na raty do 10 miesięcy. Wybór olbrzymi

Metale

S. Sattler, Kraków
Stradom 18.
Wyroby metalowe, stalowe emal., nożownicze. Artykuły dla gosp. domowego

AKADEMIK
przygotowuje do egzaminów, udziela również lekcyi ogólnokształcących z przyrody oraz języka niem. Zgłoszenia pod „N. 4“ do Adm. N. Dz.

Przybory biurowe

„Typoliere“ patent., jedyny, niezawodny i niezbędny środek do czyszczenia czcionek maszyn do pisania i pieczątek. Próbna szt. zł 3.
„Typolus“ patent. chwytacz pyłu, uniemożliwiający zanieczyszczenie maszyny odpadkami przy radyrowaniu. Próbna szt. zł 3.
„Typo-Clipp“ umożliwiający wprowadzanie większej ilości kopii do maszyn równomiernie. Próbna szt. zł 1.25 (patent).
„Pick-Pock“ mała kieszonkowa kasa kontrolna, niezbędna dla każdego (patent). Próbna sztuka wraz z rulonem bloków zł 5.
Próbne sztuki wysyła się za nadesłaniem kwoty czekiem PKO. 400.276.
Wyłączny zastępca na Polskę:
Maksymilian Müntz
Kraków, Bonerowska 11. Tel. 3125
Odsprzedawcy poszukiwani.

Lustra

szyby szlifowane, ramy do obrazów poleca najtaniej **S. Klipstein,** Kraków, ul. Dietlowska L. 87

Szkło

Pierwsza małop. fabryka zwierciadeł i szlifiernia szkła Sp. z ogr. odp. Kraków, Grodzka 60, Tel. 4078 i 4225, poleca szyby i lustra szlifowane po cenach przystępnych.

Spedycya

Cracovia Sp. transportowa Biuro spedycyjne ul. Grodzka 60. Tel. 4078.

Zabawki

Bi-Ba-Bo
Kraków
ul. Krakowska 14
Źródło najoryginal. i najtańszych zabawek.

REKLAMA dźwignią :: handlu ::

DANCINGI DOMOWE
urządza światowej marki
GRAMOFON „His masters voice“
„GŁOS SWEGO PANA“

Gramofon ten najnowszej konstrukcyi (system RADIO z podkładką mikrofonową) uznany przez pierwszorzędnych znawców całego świata za najlepszy.
Wzorowa reprodukcya bez szmerów.
Wielki wybór płyt, również żydowskich i hebrajskich kantorów: ROZENBLATTA. KWARTINA. SIROTY.

THE GRAMOPHONE Co, Limited, LONDON.
Jeneralny reprezentant na Polskę:
JÓZEF WEKSLER
Kraków, Floryańska 25. **Lwów,** Sykstuska 2.

W przepięknej okolicy górskiej

„MALEJOWA“

Stacya kolejowa Jordanów
30 minut drogi końmi

WILLA PIETRZAKA

poleca na sezon pokoje suche, słoneczne, częściowe z balkonami nowo-wybudowane, czyste, z pierwszorzędnem utrzymaniem, kuchnia polska i koszerna, duża weranda dla gości. Bufet zaopatrzony w pierwszorzędne przekąski. Ceny konkurencyjne. — Obsługa szybka. Wiadomość do 1 czerwca w sklepie M. Augustyn, Kraków, Szewska 13, po pierwszym na miejscu Willa Pietrzaka, Malejowa 104 poczt., Jordanów

Właściciele realności w Berlinie!

Jeśli chcecie wasze majątki chronić przed stratami, utrzymywać je w porządku i mieć ładne dochody, to oddajcie administracye tychże uczciwemu rodakowi i fachowcowi (żądajcie oferty)

M. ROLISKI & HOFFMANN, Häuserverwaltungen **Berlin, NO. 55, Emmanuelkirchstr. 2.**

Samochody CITROËN

zużywają 6 litrów benzyny na 100 km.

na składzie: 1169

AUSTRO-DAIMLER S. A. KRAKÓW Gertrudy 2

Album historycznych **wzorów siatkowych** format 40×32, 150 wzorów **zł 8·—** i pojedyncze wzory siatkowe poleca w wielkim wyborze **skład żurnali, Kraków, Dietlowska 45.** Wysyłka na prowincyę odwrotnie. — Katalogi gratis.

RABKA

W połowie maja otwieramy, jak w latach poprzednich nasz wzorowo prowadzony pensyonat w odnowionych willach „Jagiełło“ „Słonecznej“ obok Zakładu wraz z oświetleniem elektrycznem.

Przyjmuje się dorosłych, jakoteż dzieci zapewniając troskliwą opiekę.

Zabawy i wycieczki pod kierownictwem p. H. Becka. Kuchnia rytualna, wyborowa. Pościel wymagana. Cena 8 złotych od osoby, dla dzieci odpowiednia zniżka. Zgłoszenia do 15 maja, Kraków, Dietla 25, później Pensyonat Beck Rabka.

Do pielęgnowania

chorych i położnic w miejscu, jak i w okolicach, polecają się dobrze wyszkolone Siostry pielęgniarki.

Zakład sióstr

Kraków-Podgórze, ul. Józefińska 29, I. p. Telefon Nr. 2044. Rok założenia 1910.

BIBLIOTEKA PISARZY ŻYDOWSKICH

Do nabycia we wszystkich księgarniach i kioskach kolejowych Tow. „Ruch“

NOTATKI KOMIWOJAŻERA
Szalom Alejchema. Cena zł 6.

MOTKE GANEW
fascynująca powieść **Szaloma Asza. Cena zł 5.**

Ostatnia nowość

PŁOMIENIE i ZGLISZCZA

Księga zbiorowa, zawierająca najwybitniejsze utwory następujących pisarzy żyd.:

I. L. Onojchy: Pożar
I. M. Weisenberg: Ojczulek i synalkowie
„ Pomnik
Z. Segałowicz: Złote pawie
Jojne Rozenfeld: Konkurentka
Joel Mastbaum: Z zachodem słońca (Z listu Życa do chrześcijanki)
Dawid Friszman: Jiskor
I. L. Perec: Kuglarz
„ Kabaliści
Efroim Kaganowski: Mirel
H. D. Nomberg: Fligelman
Szalom Asz: W noc karnawałową
L. Szapiro: Krzyż.

Przełożył z żydowskiego Saul Wagman.
Przedmowę napisał Dr. M. Kanfer.

Tytułowe stronnice utworów ozdobione są 20 rysunkami i winietami artystów malarzy:
J. Tykocińskiego, M. Apfelbauma, J. Seidenbeutla, B. Kratki, Adama Herszafta i M. Weintrauba.

Pozatem książka zawiera odbitkę na papierze kredowym z obrazu J. Lichtensztejna: „Kabaliści“. **Cena zł 5·—**

Wydawnictwo „SAFRUS“, Warszawa, **Jerozolimska 93**

Nowość! :: Nowość!

Ponad wszystkiemi dobremi górują:

Śmietankowe Karmelki z jajkami
Śmietankowe Karmelki z migdałami
Śmietankowe Karmelki z czekoladą
Śmietankowe Karmelki z mokką

są bardzo smaczne i pożywne.

Prawdziwe karmelki mają napis **Orlik i Ska** na każdym cukierku.

Do nabycia w każdym lepszym sklepie.

SANATORYUM Dr. KOHNSTAMM
KÖNIGSTEIN TAUNUS

Godzina drogi od Frankfurtu nad Menem i Wiesbadenu

Otwarte przez cały rok.

Dla chorób nerwowych, wewnętrznych, również dla osób potrzebujących wypoczynku. Kuracye dyetetyczne. Współczesna psychoterapia. Najnowsze urządzenie lekarskie. Gabinet rentgenowski. Współczesny komfort.

Lekarze naczelni i kierownicy sanatoryum:
Dr. B. Szpinak z Warszawy. **Dr. M. Friedemann.**

Podaję do wiadomości Szan. Czytelników, że z dniem 1 kwietnia br. przyjmuję abonamen tów na wszystkie dzienniki krajowe i zagraniczne. Gazety doręczę PT. Czytelnikom do mieszkania codziennie w czasie rannym po **cenach administracyjnych.**

Biuro dzienników S. Gerstla Rzeszów, Mickiewicza

Nerwowi, neurastenicy

którzy cierpią na drażliwość, słabość woli, brak energii, melancholię, przesyt życia, bezsenność, ból głowy, przesadzoną wrażliwość nerwów, śledzienność, nerwowe zaburzenia serca i żołądka, otrzymają bezpłatnie broszurę Dra Weisego „Cierpienia nerwów.

Dr. Gebhard & Co, Gdańsk, Am Leegen Tor 15

Drobne ogłoszenia

Poszukuję panny, płacącej biegle ze znajomością buchalteryi podwójnej. Zgłoszenia do firmy M. Singer, Kraków, Wolnica 4

Akademik przygotowuje do egzaminów, udziela korepetycyi i lekcyi jęz. **hebrajskiego,** niemieckiego i francuskiego. J. Blindman, Berka Joselewicza 9

Z kapitałem 15—20.000 zł przystąpię jako spólnik do większego przedsiębiorstwa z współpracą, ewent. odkupię interes z towarem lub bez w Krakowie. Zgłoszenia pod „Handel lub przemysł“ do Ad. N. Dz.

Wózki dziecięce „Brennabor“ na raty. Skład mebli Wetstein, Kraków, Mały Rynek 4

Unieważniam książeczkę wkładkową na nazwisko Samuel Gelerater, wydaną przez PKU., Tarnów

SŁUCHACZKA FILOZOFII

zdolna, władająca językiem francuskim, poszukuje guwernerki. — Zgłoszenia pod „Filozofka 23“ do Admin. N. Dziennika

Praktykanta

z lepszej rodziny przyjmie zaraz Dom meblowy M. Pleszowski, Kraków, Mały Rynek 2

Okazya w Krakowie!

Fabryczny lokal, nadający się na każdy przemysł, z wolnem mieszkaniem, sklepami, wielkiem podwórzem (narożnik) zaraz tanio do sprzedania lub do wynajęcia. — Wiadomość Kraków-Dębniki, ulica Kilińskiego L. 22 tylko między 4—5 popoł.

Nakładem Gal, Sp. Wydawn. Red. Nacz. Dr. Ign. Schwarzbart. Red. odp. Dawid Laser. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7